

**Kliimaministri määruse „Majandus- ja taristuministri
5. juuni 2015. a määruse nr 57 „Ehitise tehniliste andmete loetelu
ja arvestamise alused“ muutmise“ eelnõu seletuskiri**

1. Sissejuhatus

Määrus kehtestatakse ehitusseadustiku § 3 lõike 5 alusel.

Eelnõukohase määrusega muudetakse majandus- ja taristuministri 5. juuni 2015. a määruses nr 57 „Ehitise tehniliste andmete loetelu ja arvestamise alused“ (edaspidi *MTM-i määrus nr 57*) sätestatud andmekoosseise.

Määrus on koostatud kliimaministri määrusena, kuna Vabariigi Valitsuse seaduse § 61 lõike 1 kohaselt kuulub ehituse valdkond Kliimaministeeriumi valitsemisalas.

Vabariigi Valitsuse 19. juuni 2015. a määruse nr 69 „Ehitisregistri põhimäärus“ § 12 kohaselt on energiamärgise andmed ehitusseadustiku § 66 lõike 6 alusel antud määruses sätestatud loetelu kohased andmed. Andmete loetelu kehtestas majandus- ja taristuminister 30. aprilli 2015. a määrusega nr 36 „Nõuded energiamärgise andmisele ja energiamärgisele“ (edaspidi *MTM-i määrus nr 36*)¹.

Energiamärgise andmiseks vajalike andmete koosseise muudeti kliimaministri 07. märtsi 2024. a määrusega nr 12 „Majandus- ja taristuministri 5. juuni 2015. a määruse nr 58 „Hoone energiatõhususe arvutamise metoodika“ ning 30. aprilli 2015. a määruse nr 36 „Nõuded energiamärgise andmisele ja energiamärgisele“ ja ettevõtlus- ja infotehnoloogiaministri 11. detsembri 2018. a määruse nr 63 „Hoone energiatõhususe miinimumnõuded“ muutmise“² (edaspidi *KliM-i määrus nr 12*). Seetõttu on vaja muuta ka MTM-i määruses nr 57 sätestatud andmekoosseise.

Määruse eelnõu ja seletuskirja on koostanud Kliimaministeeriumi ehituse ja elukeskkonna osakonna peaspetsialist Ülle Reidi (ulle.reidi@kliimaministeerium.ee, tel 625 6457). Eelnõu koostamisel osales ka sama osakonna keskkonnasäästliku ehituse valdkonnajuht Hannamary Seli (hannamary.seli@kliimaministeerium.ee, tel 639 7650). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Kliimaministeeriumi õigusosakonna jurist Kristina Parnaul-Ollik (kristina.parnaul-ollik@kliimaministeerium.ee, tel 626 2870). Keeletoimetaja oli Justiitsministeeriumi õigusloome korralduse talituse keeleteoimetaja Aili Sandre (aili.sandre@just.ee).

2. Määruse eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest paragrahvist.

Paragrahvis 1 sätestatakse MTM-i määruses nr 57 kavandatud muudatused. Selguse huvides on määruses sätestatud andmekoosseisude võrreldavad muudatused esitatud ka seletuskirja lisan nr 1.

¹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072023289>.

² RT I, 19.03.2024, 1.

Paragrahvi 1 punktiga 1 täiendatakse § 2 lõikes 2 esitatud ehitise tehniliste andmete loetelu näitajaga „toatemperatuuriga pind“. Muudatus on kooskõlas MTM-i määrusega nr 36 (muudetud redaktsioonis, KliM-i määruse nr 12 järgi), mille kohaselt tuleb energiamärgise väljastamisel arvestada toatemperatuuriga pinda.

Paragrahvi 1 punktiga 2 jäetakse andmetest välja näitaja „soojusvarustuse liik“ (§ 2 lõike 2 p 26), mida enam ei kasutata. Andmeid kogutakse soojusallika liigi kohta.

Paragrahvi 1 punktiga 3 asendatakse näitaja „energiaallikas“ näitajaga „energiakandja“. Muudatus on redaktsioonilist laadi ja on kooskõlas MTM-i määrusega nr 36 (muudetud redaktsioonis, KliM-i määruse nr 12 järgi).

Paragrahvi 1 punktiga 4 täiendatakse § 2 lõike 2 loetelu näitajaga „soojuspumba liik“. Näitaja on vajalik energiamärgise väljastamisel ja soojuspumba andmeid kogutakse ka MTM-i määruse nr 36 kehtiva redaktsiooni kohaselt. Seega tuleb õigusselguse huvides lisada näitaja „soojuspumba liik“ ka MTM-i määruse nr 57 andmekoosseisu.

Paragrahvi 1 punktiga 5 asendatakse näitaja „jahutus“ näitajaga „jahutusallikas“. Muudatus on redaktsioonilist laadi, et ühtlustada määruses kasutatavaid mõisteid. Samuti täiendatakse loetelu näitajaga „majapidamisgaasi liik“. Senini märgiti ehitise tehnilistes andmetes majapidamisgaasi olemasolu, kuid nüüd hakatakse koguma majapidamisgaasi liigi kohta täpsemaid andmeid.

Paragrahvi 1 punktidega 6–9 muudetakse eluruumide ja mitteeluruumide andmete koosseise (MTM-i määruse nr 57 §-de 3 ja 4 muudatused).

Paragrahvi 1 punktiga 10 täpsustatakse §-s 9 sätestatud elektrisüsteemi liikide loetelu. Määruse kehtiva sõnastuse kohaselt kogutakse andmeid üksnes lokaalsete elektrisüsteemide kohta, kuid elektrisüsteem ei pruugi põhineda üksnes lokaalsel energial. Seetõttu jäetakse elektrisüsteemi liigi nimetustest välja sõna „lokaalne“. Muudatused on redaktsioonilist laadi, need võimaldavad elektrisüsteemi liigiks valida võrgu, fossiilkütusel põhineva, tuuleenergial põhineva, päikeseenergial põhineva, hüdroenergial põhineva ja muu elektrisüsteemi kõrval ka koostootmiseadme.

Paragrahvi 1 punktiga 11 tunnistatakse kehtetuks § 11, sest andmeid soojusvarustuse liigi kohta enam ei koguta. Edaspidi kogutakse andmeid üksnes soojusallika liigi kohta.

Paragrahvi 1 punktidega 12–15 täiendatakse §-s 12 sätestatud soojusallika liikide loetelu, lisatakse kaugküte ja tõhus kaugküte (p-d 1¹ ja 1²), soojaveeboiler (p 2¹), koostootmisead (p 4¹) ja heitvee soojustagasti (p 5¹). Loetelu on kooskõlas MTM-i määrusega nr 36 (muudetud redaktsioonis, KliM-i määruse nr 12 järgi). Määruses kasutatakse mõisteid „kaugküte“ ja „tõhus kaugküte“ energiamajanduse korralduse seaduse tähenduses.

Paragrahvi 1 punktiga 16 täiendatakse § 12 lõikega 2, mille kohaselt soojusallika liik märgitakse eraldi küttesüsteemi ja tarbevee soojendamise kohta, kuna küttesüsteemis ja tarbevee soojendamise süsteemis on võimalik kasutada erinevaid soojusallikaid.

Paragrahvi 1 punktiga 17 täiendatakse määrust §-ga 12¹, mis loetleb soojuspumba liigid. Kui soojusallikana kasutatakse soojuspumpa, tuleb §-s 12¹ esitatud loetelu alusel määrata soojuspumba liik. Soojuspumba liigiks saab valida maasoojuspumba, õhk-õhk-soojuspumba ja õhk-vesi-soojuspumba kõrval ka väljatõmbeõhu-soojuspumba. Muudatused on redaktsioonilist

laadi ning on kooskõlas MTM-i määrusega nr 36 (muudetud redaktsioonis, KliM-i määruse nr 12 järgi).

Paragrahvi 1 punktiga 18 tunnistatakse kehtetuks § 13, mis loetleb energiaallika liigid. Mõiste „energiaallika liik“ asemel kasutatakse edaspidi mõistet „energiakandja liik“. Energiakandja liigi näitajate koosseis on täielikult muutunud, seega tunnistatakse õigusselguse huvides § 13 kehtetuks. Energiakandja liikide loetelu kehtestatakse §-s 13¹.

Paragrahvi 1 punktiga 19 täiendatakse määrust §-ga 13¹, mis sätestab soojusallikale määratava energiakandja liikide loetelu. Loetelu on kooskõlas MTM-i määrusega nr 36 (muudetud redaktsioonis, KliM-i määruse nr 12 järgi).

Paragrahvi 1 punktiga 20 muudetakse § 14 sõnastust ning ajakohastatakse ventilatsiooni liigid.

Paragrahvi 1 punktiga 21 tunnistatakse kehtetuks § 15, mis loetleb jahutussüsteemi liike, kuid neil ei ole enam energiaarvutustes kaalu.

Paragrahvi 1 punktis 22 täiendatakse määrust §-ga 15¹, mis sätestab jahutusallika liigid. Jahutusallika liigid on ajakohastatud tehnoloogia arengut arvestades.

Paragrahvi 2 kohaselt jõustub määrus 2024. aasta 1. mail, samal ajal MTM-i määruses nr 36 (muudetud redaktsioonis, KliM-i määruse nr 12 järgi) sätestatud ehitisregistri andmete koosseisu muudatustega.

3. Määruse vastavus Euroopa Liidu õigusele

Määrusel puudub seos Euroopa Liidu õigusega. Kuigi energiamärgis antakse välja kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta³ (ELT L 153, 18.06.2010, lk 13), ei sätesta kõnealune direktiiv energiamärgise väljastamiseks kohustuslikke andmekoosseise.

4. Määruse mõjud

Muudatusel on peamiselt õiguslik mõju, sest määruse vastuvõtmine kõrvaldab senised vastuolud MTM-i määruse nr 36 ja MTM-i määruse nr 57 vahel. Määrusel ei ole mõju majandusele, regionaalarengule, elu- ja looduskeskkonnale ega riigi julgeolekule ja välissuhetele ning riigiasutuste töökorraldusele. Määrusega muudetakse energiamärgise andmiseks vajalikke andmekoosseise ja sellel puudub kokkupuude kõnealuste valdkondadega.

Energiamärgise annab selleks asjakohast kutset omav pädev isik. Kui seni tehti vajalikud energiaarvutused ehitisregistri väliselt ja laeti seejärel üles ehitisregistrisse, siis edaspidi tehakse energiaarvutused ehitisregistri elektroonilises keskkonnas, mis lihtsustab energiamärgise andjate tööd. Samuti ühtlustatakse MTM-i määruse nr 36 ja MTM-i määruse nr 57 andmekoosseisud, mis lihtsustab energiamärgise andjate tööd veelgi, kuna määruse jõustumisel ei ole enam vaja võrrelda erinevaid andmeid ja sisestada neid ehitisregistri elektroonilisse andmebaasi.

Kuna enne 1. maid 2024. a antud energiamärgised on kooskõlas energiamärgise andmise ajal kehtinud andmekoosseisudega, ei ole olemasolevaid märgiseid vaja uuesti anda. Seega ei teki

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2010/31/EL hoonete energiatõhususe kohta.

ka ehitusloa taotlejal lisakulutusi energiamärgisele. Ka ei pea ehitise omanikud pärast 1. maid 2024. a täpsustama ehitisregistrisse kantud andmeid omal algatusel. Isik saab ehitise andmeid täpsustada siis, kui tekib vajadus taotleda kohalikult omavalitsuselt ehitusluba või esitada ehitusteatis. Sellisel juhul esitatakse uus ehitusloa taotlus või ehitusteatis juba uute andmetega.

Mõju kohalike omavalitsuse korraldusele

Uute andmekoosseisude jõustumisel võib tekkida mõningane mõju kohaliku omavalitsuse töökorraldusele ehitus- ja kasutuslubade või ehitus- ja kasutusteatiste puhul, mille menetlemine on 2024. aasta 1. mai seisuga pooleli. Ehitisregistris on võimalik teha muudatused andmekoosseisude nimetustes automaatselt, sest tavaliselt on vanad ja uued näitajad omavahel vastavuses. Siiski võib pooleliolevates menetlustes tekkida vajadus täiendada taotluste või teatiste andmekoosseise, kui lisanduvad andmed, mida varem ei nõutud (jahutusallikas või majapidamisgaasi liik). Kuna uusi andmeid on vähe, on ka lisanduv töökoormus väike.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamisega ei kaasne lisakulusid ega -tulusid riigile ega kohaliku omavalitsuse üksustele.

Määruse rakendamiseks viib Kliimaministeerium ehitisregistri vastutava töötlejana lõpule ehitisregistri arenduse. Arenduse eesmärk on võimaldada arvutada ja väljastada tarbimisandmetel põhinev energiamärgis (KEK märgis), arvestades määrusega lisatud uusi tehnilisi näitajaid (MTM-i määruse nr 36 ja MTM-i määruse nr 57 näitajaid). Ehitisregistri arendust rahastatakse 30 000 EUR ulatuses Targa Ettevõtluse Programmist (TEP) ja 15 000 EUR ulatuses Euroopa Liidu taaste- ja vastupidavusraha NextGenerationEU.

Määruse rakendamisega ei kaasne lisategevusi kohaliku omavalitsuse üksustele.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 2024. aasta 1. mail.

7. Eelnõu kooskõlastamine ja huvigruppide kaasamine ning avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamisele eelnõude infosüsteemi EIS kaudu Rahandusministeeriumile ja Eesti Linnade ja Valdade Liidule ning arvamuse avaldamiseks Eesti Kütte- ja Ventilatsiooniinseneride Ühendusele. Eelnõu koostamisel ei korraldata avalikku konsultatsiooni, kuna eelnõu sisu ei puuduta laiemat avalikkust.